

JAKUB BOKSICA z Boksyc h. Tarnawa

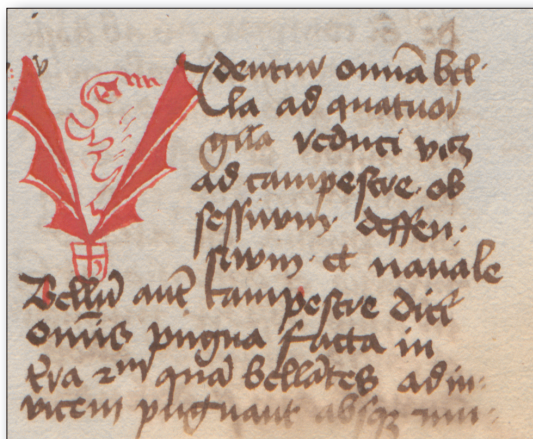
(zm. przed 11 III 1497 r.)

Pochodził ze szlacheckiej rodziny herbu Tarnawa z Boksyc w województwie sandomierskim i diecezji krakowskiej. Był synem Piotra z Boksyc. Urodził się prawdopodobnie około 1440 r.

Na Uniwersytet Krakowski zapisał się w semestrze letnim 1456 r. W 1458 r. uzyskał stopień bakałarza, a w 1462 – magistra sztuk wyzwolonych. Od 1467 r. był kolegiatem Kolegium Większego, a w 1469 jego prepozytem. Zdobywając kolejne stopnie, spierał się o miejsce i pierwszeństwo w kolegium. Dwukrotnie: w 1469 i 1473/1474 r. pełnił godność dziekana Wydziału *Artium*. W latach 1468–1474 był prokuratorem uniwersytetu (w okresie 1468–1470 razem ze Stanisławem Kobylińskim). W latach sześćdziesiątych XV w. rozpoczął studia medyczne. Około 1470 r. został bakałarzem medycyny. Zachowała się wygłoszona z tej okazji przez Piotra Gaszowca mowa promocyjna. W 1472 r. Jakub był już licencjatem medycyny. Studiował wtedy także teologię i prawo. W 1473 r. był bakałarzem teologii. W 1474 r. otrzymał zgodę uniwersytetu na wyjazd do Rzymu i Ziemi Świętej z poleceniem promowania się w naukach medycznych we Włoszech w drodze powrotnej. W podróż do Włoch wyruszył w 1475 r. Doktorat medycyny uzyskał w 1476 r. Możliwe, że stało się to w Bolonii, ponieważ właśnie Jakuba wyznaczono, aby przekazał przebywającemu tam Janowi z Reguł list w sprawie objęcia przezeń katedry medycyny w Krakowie; natomiast nie udało mu się chyba wtedy dojechać do Jerozolimy.

W 1479 r. pod warunkiem zapewnienia zastępcy otrzymał urlop od wykładów medycyny na pół roku, który wykorzystał na sfinalizowanie studiów prawniczych. W 1480 r. był już doktorem dekrétów. Od tego roku posługiwał się też tytułem profesora teologii, ale nie widnieje na

liście krakowskich doktorów teologii. Stąd wniosek M. Markowskiego, że stopień otrzymał za granicą, nie nostryfikował go w Krakowie, a wykłady z teologii prowadził jako

Inicjał z herbem Tarnawa w kodeksie Jakuba Boksicy (BJ rkps 629, k. 223r)

lektor przy katedrze gnieźnieńskiej. Istotnie, jako wykładowca teologii w Gnieźnie występuje niemal do końca życia.

Beneficja gromadził w Małopolsce i Wielkopolsce. W 1473 r. został wymieniony jako posiadacz uniwersyteckiego beneficjum kancelarii poznańskiej, ale już w 1474 r. został kanonikiem kolegiaty św. Floriana na Kleparzu. W 1478 r. otrzymał tzw. doktorską kanonię gnieźnieńską. W 1480 r. został oficjałem i wikariuszem *in spiritualibus* arcybiskupa gnieźnieńskiego Jakuba z Sienna. Objął wówczas ponownie beneficjum kancelarii poznańskiej z prawem powrotu do Kolegium Większego i na kanonię w kolegiacie św. Floriana. I znów bardzo szybko, bo już w 1481 r., starał się o takie przejście, gdy z kanonii u św. Floriana zrezygnował na jego rzecz Mikołaj Kokernak. W 1488 r. został kanonikiem poznańskim. W obu kapitułach wielkopolskich wyróżniał się aktywnością. Często reprezentował je na synodach i sejmach. W 1484 r. odbył pielgrzymkę do Ziemi Świętej, po czym dla katedry gnieźnieńskiej ufundował pozłacany srebrny relikwiarz na głowę św. Barbary (czasowo służący też jako relikwiarz św. Wojciecha) z relikwiami z Ziemi Świętej. W latach 1493–1494 na zlecenie kapituły gnieźnieńskiej dokonał rewizji i korekty dawnych statutów.

Z różnymi misjami jeździł do Krakowa, w tym w 1493 r. w sprawie wyboru królewicza Fryderyka Jagiellończyka na arcybiskupstwo gnieźnieńskie. Utrzymywał stosunki z kręgiem humanistów skupionych wokół Filipa Kallimacha, który zadedykował mu wiersz *Do Jakuba z Boksic*.

Przed śmiercią bibliotekę z tekstami teologicznymi, filozoficznymi i astronomicznymi podzielił między uniwersytet a kapitułę poznańską i gnieźnieńską. Do tej ostatniej trafiła większość ksiąg kanonistycznych. Według wykazu z 1497 r. były wśród nich m.in.: *Dekret* Gracjana, *Dekretały* Grzegorza IX, *Liber Sextus*, *Clementinae*, *Digesta* i *Instytucje* Justyniana, *Repertorium legale* (tj. *Repertorium utriusque iuris*) Jana Bertachiniego de Firmo, *Lectura super Clementinas* Franciszka Zabarelli, *Commentaria in Decretales* oraz *Repertorium* Mikołaja Tedeschi (Panorimitana), *Summa de casibus* Astesanusa z Asti, *Lectura super prima Digesti veteris* oraz *Lectura super prima et secunda parte Infortiati cum apostillis* Aleksandra Tartagni z Imola, *Consilia* Bartolda da Sassoferato, *Summa Codicis* Azona z Bolonii, *Summa super titulis Decretalium* zw. *Summa aurea* kardynała Henryka da Susa, zwanego Hostiensis, *Concilia* Angela degli Ubaldi z Perugii, *Lectura super Sexto Decretalium* Dominika z San Gimignano, *Novella commentaria in quinque libros decretalium* Jana Andrzejowego oraz *Lectura super Institutionibus* Angela Gambiglioni z Arezzo.

Zmarł przed 11 marca 1497 r.

AC 1 nr 2498; BJ dypl. 440; Bukowski Rachunki 2 s. 664, 685, 686; MUK 1400–1508 I [56e/071] s. 263; NKP [58/46B] s. 223, [62/6M] s. 225; A. Birkenmajer, L. Wachholz, *Boksica Jakób*, PSB, t. 2, Kraków 1936, s. 244–245; Dembiński Kapituła poznańska nr 51 s. 392–393; Markowski *Dzieje WT* s. 186–188; Sondel *Słownik UJ* s. 164; K. Szczepkowska-Naliwajek, *Relikwiarze średniowiecznej Europy od IV do początku XVI wieku. Geneza, treści, styl i techniki wykonania*, Warszawa 1996, s. 230–231; Szelińska Biblioteki s. 139–147.

Maciej Zdanek